

ZIAŁ VI

RYNEK PRACY

Uwagi ogólne

Aktywność ekonomiczna ludności

1. Dane zawarte w tabl. 1-2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych 12 miesięcy i więcej, tj. bezdomnych, przebywających w obiektach zbiorowego zakwaterowania oraz za granicą. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowacanych, a także niespokrewnionych, mieszkających razem i utrzymujących się wspólnie.

Dane prezentowane według grup wieku obliczane są w oparciu o dokładną datę urodzenia.

Od 2010 r. dane uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowywanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywne zawodowo i biernych zawodowo w BAEL stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

1) do **pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:

- wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
- formalnie miały pracę, ale jej nie wykonywały (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), jeżeli przerwa w pracy wynosiła mniej niż 3 miesiące; ponadto w BAEL przyjmuje się, że jeżeli przerwa w pracy wynosiła ponad 3 miesiące, dodatkowym kryterium w przypadku pracowników najemnych (zatrudnieni na podstawie stosunku pracy oraz osoby wykonujące pracę nakładczą) był fakt otrzymywania co najmniej 50% dotychczasowego wynagrodzenia.

Podział na pracujących w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy dokonany został na podstawie deklaracji osoby badanej w odniesieniu do głównego miejsca pracy;

CHAPTER VI

LABOUR MARKET

General notes

Economic activity of the population

1. Data in tables 1-2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is observed in each week during the whole quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover the persons absent in household for 12 months and more i.e. homeless, living in collective accommodation establishment and staying abroad. A household is a group of people living together in a dwelling and maintaining themselves jointly.

Data presented by age groups have been calculated on the basis of the exact date of birth.

Since 2010 the data have been generalized on the basis of the population balances compiled with the use of the *Population and Housing Census 2011*.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive in LFS is work, i.e. performing, holding or looking for work.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

1) **employed persons** are persons who during the reference week:

- performed, for at least 1 hour, any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm in agriculture or conducting a family-owned business outside agriculture,
- formally had work but did not perform it (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), if the break in work did not exceed 3 months; moreover in LFS there is accepted if the break in work exceeded 3 months, the additional criterion in case of employment as a paid employees (employees hired on the basis of an employment contract and outworkers) was the fact of receiving at least 50% of the hitherto remuneration.

Breakdown into full-time and part-time employed persons was made on the basis of a declaration of the surveyed person in reference to the main job;

- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15—74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
- w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę w ciągu 2 tygodni następujących po tygodniu badanym.
- Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie w okresie 3 miesięcy oraz były gotowe tę pracę podjąć.

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej (ogółem lub danej grupy).

Stopę bezrobocia obliczono jako udział bezrobotnych (ogółem lub danej grupy) w liczbie ludności aktywnej zawodowo (ogółem lub danej grupy).

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdańczości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. Nie ujęto w nich pracujących w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie, wybór lub stosunek służbowy);
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) z pewnymi wyłączeniami w latach 2005–2009; patrz ust. 5 na str. 125,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin) z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

- 2) **unemployed persons** are persons aged 15—74 who simultaneously fulfilled three conditions:

- within the reference week were not employed,
- within a 4-week period (the last week being the reference week) actively sought work,
- were available for work within a fortnight period after the reference week.

The unemployed also include persons who have found work and were waiting to begin it within a 3-month period as well as persons who were available for that work.

Economically inactive persons are persons who are not classified as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of the economically active persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **employment rate** is calculated as the share of the employed persons (total or in a given group) in the population aged 15 and more (total or in a given group).

The **unemployment rate** is calculated as the share of unemployed persons (total or in a given group) in the economically active population (total or in a given group).

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income. Data do not include persons employed in budgetary entities of the Ministry of the Interior and the Ministry of the National Defence.

Employed persons are:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment, election or service relation);
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), with some exceptions in 2005–2009; see item 5 on page 125,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity excluding private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g. persons practicing learned professions;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);
- 5) members of agricultural production coope-

- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni powstałych na ich bazie oraz spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub na danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia.

Niepełnozatrudnieni są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu w dniu 31 XII podano bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu w dniu 31 XII w latach 2005–2009 wyznaczono na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 oraz od 2010 r. na podstawie Powszechnego Spisu Rolnego 2010.

Do pracujących w gospodarstwach indywidualnych zaliczono osoby pracujące w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą, przy czym:

- 1) w latach 2005–2009 nie zaliczono osób pracujących:
 - a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
 - b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby;
- 2) od 2010 r. ujęto wszystkich pracujących w tych gospodarstwach niezależnie od powierzchni użytków rolnych oraz przeznaczenia produkcji rolniczej (razem z produkującymi **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby).

Przeciętną liczbę pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie ustalono w oparciu o dokonane szacunki liczby pracujących, przy uwzględnieniu współczynników przeliczeniowych.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnionych według stanu w dniu 31 XII** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowo-

atives (agricultural producers' cooperatives and cooperatives established on their basis as well as agricultural farmers' cooperatives);

- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker.

Part-time paid employees are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.

4. Data concerning employment as of 31 XII are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning employed persons on private farms in agriculture as of 31 XII were estimated in years 2005–2009 on the basis of the results of the Population and Housing Census 2002 as well as the Agricultural Census 2002 as well as since 2010 on the basis of the Agricultural Census 2010.

The following employed persons on private farms conducting agricultural activity are included in the group of employed persons on private farms, while:

- 1) in 2005–2009 are not included the following employed persons:
 - a) on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **exclusively** for their own needs,
 - b) on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **exclusively** or **mainly** for their own needs;
- 2) since 2010 are included the whole number of employed persons on those farms independently from area of agricultural land as well as from destination of agricultural output (including producing **exclusively** or **mainly** for their own needs).

The average number of employed persons on private farms in agriculture was established on the basis of estimates of the number of employees, taking into account conversion ratios.

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, as of 31 XII**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary

wymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;

2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

8. Informacje zawarte w tabl. 4, 6–9 obejmują podmioty gospodarcze o liczbie pracujących powyżej 9 osób. Dane nie obejmują podmiotów sporządzających sprawozdania z działalności: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych i duchownych.

9. Informacje o **ruchu zatrudnionych** dotyczą pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy (łącznie ze zwolnieniami grupowymi), osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych i do 2008 r. z urlopów bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i do 2008 r. urlopy bezpłatne) w roku badanym do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

Dane o **absolwentach podejmujących pierwszą pracę** dotyczą pełnozatrudnionych.

10. Źródłem informacji o wolnych miejscach pracy jest badanie popytu na pracę (sprawozdanie Z-05). Od 2007 r. badanie jest prowadzone metodą reprezentacyjną z częstotliwością kwartalną, objęte są nim jednostki lokalne osób prawnych, jednostek organizacyjnych nie mających osobowości prawnej oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, w których liczba zatrudnionych wynosi 1 lub więcej osób.

employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;

2) **the average paid employment** — full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

8. Information included in tables 4, 6–9 covers economic entities employing over 9 persons. Data do not include entities reporting activity of foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers as well as clergy.

9. Information regarding **labour turnover** concerns full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

The hire (termination) rate is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and until 2008 from unpaid leaves (or the number of terminations less the number of persons granted child-care and until 2008 unpaid leaves) during a surveyed year to the number of full-time paid employees as of 31 XII from the year preceding the surveyed year.

Data regarding **school leavers starting work for the first time** concern full-time paid employees.

10. The survey on demand for labour (submitted Z-05) is the source of information on **job vacancies**. Since 2007, the survey has been carried out as a quarterly sample survey and covers local entities of legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity in which number of employees is 1 and more.

Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone;
- pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy;
- w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** obejmują osoby, które zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015, poz. 149, z późn. zm.) określone są jako bezrobotne.

Pod pojęciem **bezrobotnego** należy rozumieć osobę (także cudzoziemca – członka rodziny obywatela polskiego), która m.in.: ukończyła 18 lat, nie osiągnęła wieku emerytalnego, jest osobą niezatrudnioną i niewykonującą innej pracy zarobkowej, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną – zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczącą się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującą do egzaminu eksternistycznego z zakresu programu nauczania tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie studiów niestacjonarnych, zarejestrowaną we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukującą zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, z dodatkowymi wyłączeniami dotyczącymi źródeł dochodów, zapisanymi w ustawie.

2. **Stopę bezrobocia rejestrowanego** obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych na podstawie wyników Spisów.

3. Informacje o **wydatkach Funduszu Pracy** podaje się zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015, poz. 149, z późn. zm.). Zasiłki i świadczenia przedemerytalne od 1 VIII 2004 r. finansowane są z budżetu państwa (na mocy ustawy z dnia 30 IV 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych – Dz. U. 2013, poz. 170, z późn. zm.).

Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day;
- the employer made efforts to find people willing to take up the job;
- if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** include persons who, in accordance with the Law dated 20 IV 2004 on Promoting Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 149, with later amendments), are classified as unemployed.

An **unemployed person** is understood as a person (also foreigner – a family member of a polish citizen) i.e.: who is at least 18 years old and has not reached the retirement age, is not employed and not performing any other kind of paid work who is capable of work and ready to take full-time employment obligatory for a given job or service (or in case he/she is a disabled person – capable and ready to take work comprising no less than a half of working time), not attending a school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope programme education of this school) or tertiary schools in part-time programme, looking for employment or other kind of paid work and registered in a powiat labour office, appropriate for his/her permanent stay, with additional provisions concerning the sources of income, included in the mentioned law.

2. **The registered unemployment rate** is calculated as the ratio of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

The unemployment rate is given considering employed persons on private farms in agriculture (as a part of the economically active civilian population) estimated on the basis of the results of the Census.

3. Information concerning **Labour Fund expenditures** are given according to law dated 20 IV 2004, on promoting of employment and labour market institutions, in force since 1 VI 2004 (uniform text journal of laws 2015 item 149, with later amendments). Pre-retirement benefits and allowances since 1 VIII 2004 are financed from state budget (on the basis on the law dated 30 IV 2004 on pre-retirement benefits – journal of laws 2013 item 170, with later amendments).

Warunki pracy

1. Informacje o wypadkach przy pracy obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za jeden wypadek przy pracy liczy się wypadek każdej pracującej osoby poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak również w wypadku zbiorowym.

2. Dane według sekcji i działów PKD 2007 opracowano metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności.

3. Za wypadek przy pracy uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie podróży służbowej;
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działającego u pracodawcy organizację związkową.

Za wypadek przy pracy uważa się również nagłe zdarzenie, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w okresie ubezpieczenia wypadkowego podczas:

- 1) uprawiania sportu w trakcie zawodów i treningów przez osobę pobierającą stypendium sportowe;
- 2) wykonywania odpłatnie pracy w czasie odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania;
- 3) pełnienia mandatu posła lub senatora, pobierającego uposażenie;

Work conditions

1. Information regarding accidents at work includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at work on private farms in agriculture were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or a mass accident, is counted as a single accident at work.

2. Data according to sections and divisions of the NACE Rev. 2 were compiled using the local kind-of-activity unit method.

3. Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employers, even without instructions;
- when the employee remains at the disposal of the employer on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is a result of work relations.

Every accident is treated equally to accident at work, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip;
- during a training within the scope of common self-defence;
- at performing tasks ordered by trade union organizations functioning at the employer.

Accident at work is also understood as a sudden incident, causing injury or death, which happened within the term of accident insurance during:

- 1) practising sports during competitions and trainings by a person receiving sport scholarship;
- 2) performance of paid work in the time of serving imprisonment sentences or temporary detentions;
- 3) carrying out a mandate by members of parliament or senate, who receive salaries;

- 4) sprawowania mandatu posła do Parlamentu Europejskiego wybranego w Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 5) odbywania – na podstawie skierowania wydanego przez powiatowy urząd pracy – szkolenia lub stażu związanego z pobieraniem przez absolwenta stypendium;
 - 6) wykonania przez członka rolniczej spółdzielni produkcyjnej, spółdzielni kółek rolniczych oraz przez inną osobę traktowaną na równi z członkiem spółdzielni, pracy na rzecz tych spółdzielni;
 - 7) wykonywania lub współpracy przy wykonywaniu pracy na podstawie umowy agencyjnej, umowy zlecenia lub umowy o świadczenie usług;
 - 8) wykonywania zwykłych czynności związanych z prowadzeniem lub współpracą przy prowadzeniu działalności pozarolniczej;
 - 9) wykonywania przez osobę duchowną czynności religijnych lub czynności związanych z powierzonymi funkcjami duszpasterskimi lub zakonnymi;
 - 10) odbywania zastępczych form służby wojskowej;
 - 11) nauki w Krajowej Szkole Administracji Publicznej przez słuchaczy pobierających stypendium.
- 4) *serving the mandate of the European Parliament member elected in the Republic of Poland;*
 - 5) *stay – on the basis of appointment issues by powiat labour office – at a training or internship connected with a scholarship received by school-leavers;*
 - 6) *performance of work, by members of agricultural producers' co-operatives, agricultural farmers' co-operatives and by other persons treated equally to members of a co-operatives, for the benefit of these co-operatives;*
 - 7) *performance or co-operation at performance of work on the basis of agency agreements, contracts of mandate or contracts of services;*
 - 8) *performance of ordinary activities connected with conducting non-agricultural economic activities or co-operation at conducting them;*
 - 9) *performance of religious activities or activities connected with entrusted pastoral or monastic functions by clergymen;*
 - 10) *servicing supplementary forms of military service;*
 - 11) *education at the National School of Public Administration by students, who receive scholarships.*

4. Za ciężki wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwale poważne zeszpecenie lub zniekształcenie ciała.

5. Za śmiertelny wypadek przy pracy uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

6. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** bezpośrednio je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy od 2005 r. są grupowane zgodnie z zaleceniami EUROSTAT-u.

7. Wskaźnik wypadkowości jest to liczba osób poszkodowanych przypadających na 1000 pracujących; do obliczenia wskaźnika przyjęto przeciętną liczbę pracujących obliczoną jako średnia arytmetyczna 2 stanów w dniu 31 XII, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

4. A serious accident at work is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

5. A fatal accident at work is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

6. Accidents at work are classified, i.e., according to the **events** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact-mode of injury since 2005 is grouped according to the EUROSTAT recommendation.

7. The accident ratio is the number of persons injured per 1000 persons employed. In calculating the ratio the average number of working persons was assumed, expressed as an arithmetic mean for two consecutive years, as of 31 XII, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year.

8. Informacje o zatrudnionych w warunkach zagrożenia czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości, przy czym:

- 1) dane obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową oraz rybołówstwa w wodach morskich); górnictwo i wydobywanie; przetwórstwo przemysłowe; wytworzenie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych; dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją; budownictwo (bez realizacji projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków); handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle; transport i gospodarka magazynowa; informacja i komunikacja (bez działalności związanej z produkcją filmów, nagrań wideo, programów telewizyjnych, nagrań dźwiękowych i muzycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie informacji); działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz działalności weterynaryjnej); działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (w zakresie wynajmu i dzierżawy, działalności organizatorów turystyki, pośredników i agentów turystycznych oraz pozostałej działalności usługowej w zakresie rezerwacji i działalności z nią związanej oraz pozostałego sprzętania); edukacja (w zakresie szkół wyższych), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (w zakresie opieki zdrowotnej); pozostała działalność usługowa (w zakresie naprawy i konserwacji komputerów i artykułów użytku osobistego i domowego);
- 2) dane dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwiódniające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi;
- 3) do obliczenia wskaźnika na 1000 zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku badanego.

9. Za chorobę zawodową uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

Choroby zawodowe prezentowane w tabl. 21 podaje się od 2009 r. zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VI 2009 r. (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 1367).

Do obliczenia wskaźnika na 100 tys. zatrudnionych przyjęto liczbę zatrudnionych na podstawie stosunku pracy według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedzającego rok badany.

8. Information regarding persons working in hazardous conditions, i. e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports:

- 1) data concern persons employed by entities included in the sections: agriculture, forestry and fishing (excluding private farms in agriculture, hunting, trapping and related service activities as well as marine fishing); mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas, steam and air conditioning supply; water supply; sewerage, waste management and remediation activities; construction (excluding development of building projects); wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles; transportation and storage; information and communication (excluding motion picture, video and television programme production, sound recording and music publishing activities as well as other information service activities); professional, scientific and technical activities (in the scope scientific research and development as well as veterinary activities); administrative and support service activities (in the scope rental and leasing activities, travel agency, tour operator as well as other reservation service and related activities and other cleaning activities); education (only tertiary education); human health and social work activities (in the scope human health activities); other service activities (in the scope repair of computers and personal and household goods);
- 2) data concern persons exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold microclimates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery;
- 3) the number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the surveyed year was assumed in calculating the ratio per 1000 paid employees.

9. A disease is deemed an occupational disease if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.

Occupational diseases in table 21 are given since 2009 according to the decree of the Council of Ministers, dated 30 VI 2009 (uniform text Journal of Laws 2013, item 1367).

The number of employees hired on the basis of an employment contract as of 31 XII from the year preceding the surveyed year was assumed in calculating the ration per 100 thous. paid employees.

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABLE 1 (73). AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ
 – na podstawie BAEL
 ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE
 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2010		2014		2015			
	przeciętne w roku annual averages			kwartaly quarters				
				I	II	III	IV	
LUDNOŚĆ w tys. POPULATION in thous.	1605	1581	1662	1652	1658	1664	1673	
Mężczyźni Men	765	751	798	797	806	797	793	
Kobiety Woman	840	830	863	855	852	866	880	
Aktywni zawodowo Economically active persons	871	874	915	905	911	918	928	
mężczyźni men	486	485	511	508	506	510	521	
kobiety woman	385	389	404	397	404	408	407	
Pracujący Employed persons	779	781	843	819	845	847	859	
mężczyźni men	439	441	475	466	473	476	483	
kobiety woman	340	340	368	353	373	371	376	
Bezrobotni ^a Unemployed persons ^a	92	93	73	86	65	70	68	
mężczyźni men	47	44	37	42	34	34	38	
kobiety woman	45	49	36	44	31	37	31	
Bierni zawodowo Economically inactive persons	734	707	746	747	747	746	745	
Mężczyźni Men	279	266	287	289	299	287	272	
Kobiety Woman	455	441	459	458	448	459	473	
WSPÓŁCZYNNIK AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ w % ACTIVITY RATE in %	54,3	55,3	55,1	54,8	54,9	55,2	55,5	
mężczyźni men	63,5	64,6	64,0	63,7	62,8	64,0	65,7	
kobiety woman	45,8	46,9	46,8	46,4	47,4	47,1	46,3	
Miasta Urban areas	54,8	54,5	53,5	52,9	53,1	54,1	53,8	
Wieś Rural areas	53,5	56,6	57,3	57,4	57,4	56,5	57,7	
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w % EMPLOYMENT RATE in %	48,5	49,4	50,7	49,6	51,0	50,9	51,3	
mężczyźni men	57,4	58,7	59,5	58,5	58,7	59,7	60,9	
kobiety woman	40,5	41,0	42,6	41,3	43,8	42,8	42,7	
Miasta Urban areas	48,8	48,7	49,3	47,7	49,6	50,3	49,4	
Wieś Rural areas	48,2	50,4	52,7	52,3	52,8	51,6	54,0	
STOPA BEZROBOCIA w % UNEMPLOYMENT RATE in %	10,6	10,6	8,0	9,5	7,1	7,6	7,3	
mężczyźni men	9,7	9,1	7,2	8,3	6,7	6,7	7,3	
kobiety woman	11,7	12,6	8,9	11,1	7,7	9,1	7,6	
Miasta Urban areas	11,2	10,6	7,9	10,0	6,3	7,0	8,2	
Wieś Rural areas	9,6	11,0	8,1	8,9	8,1	8,7	6,5	

^a Osoby w wieku 15–74 lata.

^a Persons aged 15–74.

TABL. 2 (74). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2015 R.**

– na podstawie BAEŁ

ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2015 – on the LFS basis

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność <i>Popula- tion</i>	Aktywni zawodowo <i>Economically active persons</i>			Bierni zawo- dowo <i>Economi- cally inactive persons</i>	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej <i>Activity rate</i>	Wskaźnik zatrudnie- nia <i>Employ- ment rate</i>	Stopa bezro- bocia <i>Unem- ploy- ment rate</i>
		ogółem <i>total</i>	pracują- cy <i>em- ployed</i>	bezro- botni ^a <i>unem- ployed^a</i>				
OGÓŁEM TOTAL	1673	928	859	68	745	55,5	51,3	7,3
Według wieku: By age								
w tym w wieku produkcyjnym ^b <i>of which of working age^b</i>								
15–24 lata	256	84	69	15	173	32,8	27,0	17,9
25–34	263	223	206	17	40	84,8	78,3	7,6
35–44	302	260	240	20	42	86,1	79,5	7,7
45–54	260	211	200	12	49	81,2	76,9	5,7
55 lat i więcej	591	150	144	5	441	25,4	24,4	3,3
<i>and more</i>								
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe	299	246	236	10	54	82,3	78,9	4,1
<i>Tertiary</i>								
Policealne i średnie zawodowe <i>Post-secondary and vocational secondary</i>	392	261	250	11	131	66,6	63,8	4,2
Średnie ogólnokształcące	171	86	79	7	85	50,3	46,2	8,1
<i>General secondary</i>								
Zasadnicze zawodowe	467	271	242	29	196	58,0	51,8	10,7
<i>Basic vocational</i>								
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe	343	64	52	12	279	18,7	15,2	18,8
<i>Lower secondary, primary and incomplete primary</i>								

a Osoby w wieku 15–74 lata. *b* Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

a Persons aged 15–74. *b* Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (75). **PRACUJĄCY**^a
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2014	2015	
				ogółem total	z liczby ogółem – kobiety of total number – women
O G O Ł E M TOTAL	647917	680154	694901	707068	332381
sektor publiczny <i>public sector</i>	166167	159742	152740	150138	98154
sektor prywatny <i>private sector</i>	481750	520412	542161	556930	234227
Rolnictwo ^b , leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture^b, forestry and fishing</i>	118077	107567	107580	107683	47343
Przemysł <i>Industry</i>	160076	160130	160023	167366	54121
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	143954	144519	145825	153272	51131
Budownictwo <i>Construction</i>	29733	43588	40678	41008	4467
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles</i>	106304	113020	110489	112315	59769
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	31351	33248	34920	35179	6709
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering</i>	8386	9295	9891	10310	6832
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	6450	6115	9447	9826	3267
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	13195	14547	15305	14790	10465
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	9501	11312	12350	12587	8461
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	15826	16677	19804	20144	9676
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	13010	19113	22432	22409	10456
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne <i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>	29071	32508	33188	33234	20544
Edukacja <i>Education</i>	54945	55961	57550	57698	44636
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	36654	40583	42911	43299	34324
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	5825	6531	6190	6261	3893
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	9513	9959	12143	12959	7418

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności. ^b Dla gospodarstw indywidualnych w rolnictwie dane szacunkowe; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 125.

^a By actual workplace and kind of activity. ^b For private farms in agriculture estimated data; see general notes, item 5 on page 125.

TABL. 4 (76). PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA

Stan w dniu 31 XII

EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		zatrudnieni na podstawie stosunku pracy employees hired on the basis of an employment contracts	właściciele, współwłaściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin owners, co-owners including contributing family workers	
O G Ó Ł E M	2005	369684	364586	3369
T O T A L	2010	396768	390736	4282
	2014	401227	395380	4116
	2015	404118	398600	4014
sektor publiczny	139153	139153		–
<i>public sector</i>				
sektor prywatny	264965	259447		4014
<i>private sector</i>				
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	7076	6394		68
Przemysł	135170	133627		1322
<i>Industry</i>				
w tym przetwórstwo przemysłowe	125044	123537		1286
<i>of which manufacturing</i>				
Budownictwo	19867	19277		578
<i>Construction</i>				
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	52817	51714		1043
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>				
Transport i gospodarka magazynowa	14662	14371		291
<i>Transportation and storage</i>				
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4560	4405		155
<i>Accommodation and catering^Δ</i>				
Informacja i komunikacja	2005	1979		26
<i>Information and communication</i>				
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa ...	9375	8764		14
<i>Financial and insurance activities</i>				
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	9682	9650		32
<i>Real estate activities</i>				
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	6486	6379		107
<i>Professional, scientific and technical activities</i>				
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	14975	14900		75
<i>Administrative and support service activities</i>				
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	32403	32403		–
Edukacja	55484	55305		179
<i>Education</i>				
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	31974	31904		70
<i>Human health and social work activities</i>				
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4960	4949		11
<i>Arts, entertainment and recreation</i>				
Pozostała działalność usługowa	2622	2579		43
<i>Other service activities</i>				

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.^a In Excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 5 (77). PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym podmioty o liczbie pracują- cych po- wyżej 9 osób ^a of which entities employ- ing more than 9 persons ^a	
O G Ó Ł E M	421186	448726	436434	444666	377572	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	11709	10398	9989	10001	5122	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	137697	137886	133154	137745	128809	Industry
w tym przetwórstwo przemy- słowe	126161	127350	122741	127443	118969	of which manufacturing
Budownictwo	24363	33474	28700	28151	18933	Construction
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	65368	75023	67343	69890	48977	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka maga- zynowa	17490	16058	18466	18934	13834	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	4894	6009	5659	5883	3731	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	3066	2731	3127	2824	1938	Information and communication
Działalność finansowa i ubez- pieczeniowa	8478	7967	9683	9374	8479	Financial and insurance activities
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5064	5253	5842	5809	4515	Real estate activities
Działalność profesjonalna, nau- kowa i techniczna	8399	9555	10558	10385	6118	Professional, scientific and technical activities
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	10186	13724	15167	15918	14380	Administrative and support service activities
Administracja publiczna i obro- na narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	28858	32622	31427	31714	31712	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja	54540	54289	53789	53941	53446	Education
Opieka zdrowotna i pomoc spo- łeczna	32113	33837	32998	33065	30810	Human health and social work activities
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4648	5487	4684	4740	4510	Arts, entertainment and recreation
Pozostała działalność usługowa	4313	4413	5850	6293	2260	Other service activities

^a Bez zatrudnionych za granicą.

^a Excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (78). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI ^a

Stan w dniu 31 XII

FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM 2005	337684	160372	26902	14445
TOTAL 2010	362913	174229	27823	14431
..... 2014	367852	178361	27528	18827
..... 2015	371519	182356	27081	18556
sektor publiczny public sector	127884	85956	11269	7981
sektor prywatny private sector	243635	96400	15812	10575
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	4954	1140	1440	1133
Przemysł Industry	129879	42943	3748	1930
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	120025	40805	3512	1804
Budownictwo Construction	18610	1891	667	214
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	49723	27006	1991	1193
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	13576	1620	795	166
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ Accommodation and catering ^Δ	3506	2391	899	593
Informacja i komunikacja Information and communication	1854	769	125	76
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	8482	6578	282	190
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ Real estate activities	4303	2158	5347	4785
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna Professional, scientific and technical activities	6029	2998	350	220
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	13883	6295	1017	687
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; compulsory social security	31072	19372	1331	794
Edukacja Education	49072	38745	6233	4425
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	30006	24875	1898	1417
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	4117	2564	832	655
Pozostała działalność usługowa Other service activities	2453	1011	126	78

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b Od 2009 łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.^a Excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b Since 2009 including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (79). PRZYJĘCIA DO PRACY^aHIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podejmują- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	poprzed- nio pracu- jący persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
OGÓŁEM 2005	80747	30876	11004	36791	1415	24,0
TOTAL 2010	80593	31819	9902	65841	1457	22,0
..... 2014	78163	31563	10360	63739	747	21,7
..... 2015	84411	37088	10158	71513	653	23,1
sektor publiczny <i>public sector</i>	16644	10161	1911	14297	165	12,7
sektor prywatny <i>private sector</i>	67767	26927	8247	57216	488	28,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	1138	245	112	1000	#	24,3
Przemysł <i>Industry</i>	27712	9016	3325	23580	164	21,9
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	26361	8697	3228	22345	161	22,6
Budownictwo <i>Construction</i>	5948	367	476	5274	#	32,2
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	15969	9412	2554	12886	206	33,3
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	3413	346	169	3085	8	25,1
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	1134	738	156	927	#	33,8
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	341	172	68	230	15	16,6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	1789	1334	243	1513	25	21,2
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	442	217	#	390	#	10,1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1838	604	213	1535	9	28,0
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	9273	4135	913	7980	18	72,0
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne <i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>	6796	4073	688	5984	59	20,3

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 7 (79). PRZYJĘCIA DO PRACY^a (dok.)HIRES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %
		kobiety women	podjemją- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	osoby po- przednio pracujące persons formerly employed	powracający z urlopów wychowaw- czych ^b persons re- turning from child-care leaves ^b	
Edukacja Education	3776	3014	452	3172	63	7,8
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	3435	2766	566	2771	55	11,4
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją Arts, entertainment and recreation	533	307	100	408	#	13,1
Pozostała działalność usługowa Other service activities	874	342	#	778	#	39,6

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z powracającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons returning from unpaid leaves.

TABL. 8 (80). ZWOLNIENIA Z PRACY^aTERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	kobiety women	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik zwolnień w % Termination rate in %	
			zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przenie- sieni na emeryturę, rentę, z tytułu niezdolno- ści do pra- cy, rehabili- tacji; retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzysta- jący z urlopów wychowaw- czych ^b taking child-care ^b		
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee				
OGÓŁEM TOTAL	2005 2010 2014 2015	75519 77431 70228 78832	29290 30523 27708 32012	13565 14959 10383 11753	9917 7901 8906 10317	4735 2990 3751 4644	2169 1572 1043 808	22,2 21,1 19,4 21,5
sektor publiczny public sector		19357	9752	3852	1094	2188	207	14,7
sektor prywatny private sector		59475	22260	7901	9223	2456	601	25,3
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing		1088	209	146	96	112	#	23,3

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 8 (80). ZWOLNIENIA Z PRACY^a (dok.)TERMINATIONS^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia terminated due to dissolution of an employment contract		przeniesieni na emeryturę, rentę, z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację; retired or granted pension due to an inability to work or due to re- habilitation	korzystający z urlopów wychowawczych ^b taking child-care ^b	
			przez zakład pracy by em- ployer	przez pra- cownika by em- ployee			
Przemysł	23564	7180	3397	3848	1489	217	18,6
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	22397	6898	3259	3717	1315	211	19,1
of which manufacturing							
Budownictwo	5688	344	660	766	189	#	30,8
Construction							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	13507	7753	2051	2413	334	242	28,0
Transport i gospodarka magazynowa	3515	342	287	543	215	#	25,9
Transportation and storage							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1029	669	103	206	21	19	30,3
Accommodation and catering ^Δ							
Informacja i komunikacja	427	201	86	126	9	#	21,3
Information and communication							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa Financial and insurance activities	1823	1096	597	421	86	25	21,7
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	481	223	55	59	125	8	10,9
Real estate activities							
Działalność profesjonalna, naukowa i tech- niczna	2129	533	219	231	78	11	33,6
Professional, scientific and technical activities							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ Administrative and support service activities	8458	3673	577	676	112	31	65,6
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne Public administration and defence; com- pulsory social security	8837	3658	2810	220	528	80	26,4
Edukacja	3562	2726	331	212	734	79	7,3
Education							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3664	2923	262	312	548	60	12,2
Human health and social work activities							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	443	253	28	#	52	9	10,8
Arts, entertainment and recreation							
Pozostała działalność usługowa	617	229	144	#	12	6	27,8
Other service activities							

^a Dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób. ^b W 2005 r. łącznie z korzystającymi z urlopów bezpłatnych.

^a Data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons. ^b In 2005 including persons taking unpaid leaves.

TABL. 9 (81). **ABSOLWENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH, ZAWODOWYCH I LICEÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH, KTÓRZY PODJĘLI PRACĘ PO RAZ PIERWSZY^a**

THE GRADUATES OF TERTIARY SCHOOLS, LEAVERS OF VOCATIONAL AND SECONDARY SCHOOLS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym kobiety <i>Of which women</i>	Z liczby ogółem — absolwenci szkół <i>Of total number — school leavers</i>				
			wyższych <i>tertiary</i>	policealnych i średnich zawodowych <i>post-secondary and secondary vocational</i>	liceów ogólnokształcących <i>general secondary</i>	zasadniczych zawodowych <i>basic vocational</i>	
OGÓŁEM	2005	9822	4512	2898	2924	1293	2707
TOTAL	2010	7303	3198	2276	1918	1170	1939
	2014	7122	3282	2418	1917	1125	1662
	2015	6880	3310	2457	1828	1093	1502
sektor publiczny		1594	1122	974	311	193	116
<i>public sector</i>							
sektor prywatny		5286	2188	1483	1517	900	1386
<i>private sector</i>							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	#	#	30	19	#	#	#
Przemysł	2269	682	448	654	408	759	
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	2192	647	431	620	398	743	
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	291	43	85	55	19	132	
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	1281	740	306	443	250	282	
Transport i gospodarka magazynowa	84	16	29	22	9	24	
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	118	75	23	42	14	39	
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							
Informacja i komunikacja	56	26	24	#	13	#	
<i>Information and communication</i>							
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	142	112	93	#	27	#	
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	25	14	9	10	#	#	
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	157	80	106	14	29	8	
<i>Professional, scientific and technical activities</i>							
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	844	352	309	257	138	140	
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe zabezpieczenia spo- łeczne	606	447	339	100	118	49	
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>							
Edukacja	329	259	268	37	12	12	
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	512	385	341	109	36	26	
<i>Human health and social work activities</i>							
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	73	45	39	15	#	#	
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	#	#	8	#	#	#	
<i>Other service activities</i>							

^a Zatrudnieni na podstawie stosunku pracy; dane obejmują pełnozatrudnionych oraz od 2009 r. sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

^a Employed on the basis of an employment contract; data cover full-time paid employees as well as since 2009 seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKwidOWANE W 2015 R.**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly cre- ated jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o licz- bie pracują- cych powy- żej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 per- sons
OGÓŁEM	2644	797	1713	24235	11417	10445	6958
TOTAL							
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	36	6	22	531	257	247	82
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>							
Przemysł	1370	638	972	5006	3161	2132	1573
<i>Industry</i>							
górnictwo i wydobywanie	–	–	–	51	45	18	8
<i>mining and quarrying</i>							
przetwórstwo przemysłowe	1352	633	964	4653	2880	1958	1446
<i>manufacturing</i>							
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	2	–	2	55	31	13	9
<i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>							
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	16	5	6	247	205	143	110
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>							
Budownictwo	34	–	34	3622	1079	1725	1069
<i>Construction</i>							
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	343	39	145	4947	2641	1656	1007
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>							
Transport i gospodarka magazynowa	99	–	52	1466	524	616	569
<i>Transportation and storage</i>							
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	66	–	25	2717	55	340	54
<i>Accommodation and catering^Δ</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 10 (82). **MIEJSCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE W 2015 R. (dok.)**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB IN 2015 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs						
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a liquidated ^a	
	ogółem total	w tym nowo utworzone of which vacancies – newly cre- ated jobs	z liczby ogółem w jednost- kach o licz- bie pracują- cych powy- żej 9 osób of total number in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób of which in entities employing more than 9 persons	ogółem total	w tym w jed- nostkach o liczbie pra- cujących powyżej 9 osób of which in entities em- ploying more than 9 per- sons
Informacja i komunikacja <i>Information and commu- nication</i>	71	1	23	215	54	71	52
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa <i>Financial and insurance activities</i>	46	6	46	354	139	168	114
Obsługa rynku nierucho- mości ^Δ	14	–	8	197	66	115	44
<i>Real estate activities</i>							
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	117	29	39	784	141	526	214
Administrowanie i dzia- łalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and sup- port service activities</i>	77	42	55	1326	1059	653	459
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>	178	14	175	630	626	369	359
Edukacja	56	8	56	1455	1094	800	752
<i>Education</i>							
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	75	2	43	570	411	565	502
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	31	12	10	219	92	99	57
<i>Arts, entertainment and recreation</i>							
Pozostała działalność usługowa	31	–	8	196	18	363	51
<i>Other service activities</i>							

^a W ciągu roku.

^a During the year.

Bezrobocie

Unemployment

TABLE 11 (83). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni zarejestrowani ogółem	188021	139401	127111	107255	Total registered unemployed persons
w tym kobiety	103872	75696	70078	60367	of which women
Z liczby ogółem – bezrobotni:					Of total number – unemployed persons:
dotychczas niepracujący	38516	24830	20065	15648	previously not employed
absolwenci ^a	8267	7556	5498	4352	school-leavers ^a
bez kwalifikacji zawodowych	54678	42057	43796	38264	without occupational qualifications
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	3970	2493	5434	4268	terminated for company reasons
długotrwale bezrobotni ^b	128285	69680	77740	63149	long-term unemployed ^b
posiadający prawo do zasiłku	30215	26416	19218	17143	possessing benefit rights
posiadający co najmniej jedno dziecko do 6 roku życia	18823	with at least one child under 6 years of age
niepełnosprawni	4943	6260	6026	5080	disabled persons
Stopa bezrobocia rejestrowanego^c w %	22,3	17,0	15,5	13,2	Registered unemployment rate^c in %
Oferty pracy	1044	1084	2950	3012	Job offers

^a Za bezrobotnego absolwenta uważa się osobę w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki potwierdzonej świadectwem, dyplomem lub innym dokumentem ukończenia szkoły (dotyczy absolwentów z wykształceniem zasadniczym zawodowym, średnim, policealnym lub wyższym), kursów zawodowych trwających co najmniej 24 miesiące lub nabycia uprawnień do wykonywania zawodu przez osoby niepełnosprawne. ^b Pozostający w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego. ^c Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 127.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a An unemployed school-leaver is a person who has, within the last 12 months graduated any school confirmed by a certificate, diploma or other document completion of education (concerns school-leavers with basic vocational, secondary, post-secondary or tertiary education), has completed a minimum of 24 months of vocational training courses or disabled persons who acquired qualifications to work in a given occupation. ^b Remaining in the register rolls of the powiat labour office for the overall period of over 12 months during the last two years, excluding the periods of undergoing a traineeship and on a job occupational training. ^c See general notes, item 2 on page 127.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 12 (84). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**

NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	186064	203166	174484	167762	Newly registered unemployed persons
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	84866	98364	85244	82251	<i>women</i>
dotychczas niepracujący	48857	41192	30690	25888	<i>previously not employed</i>
zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	1952	3378	7933	6622	<i>terminated for company reasons</i>
Bezrobotni wyrejestrowani	197609	198207	198232	187618	Persons removed from unemployment rolls
Z liczby ogółem:					<i>Of total number:</i>
kobiety	88393	94919	96498	91962	<i>women</i>
z tytułu podjęcia pracy	93949	82187	89714	90603	<i>received jobs</i>

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 13 (85). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

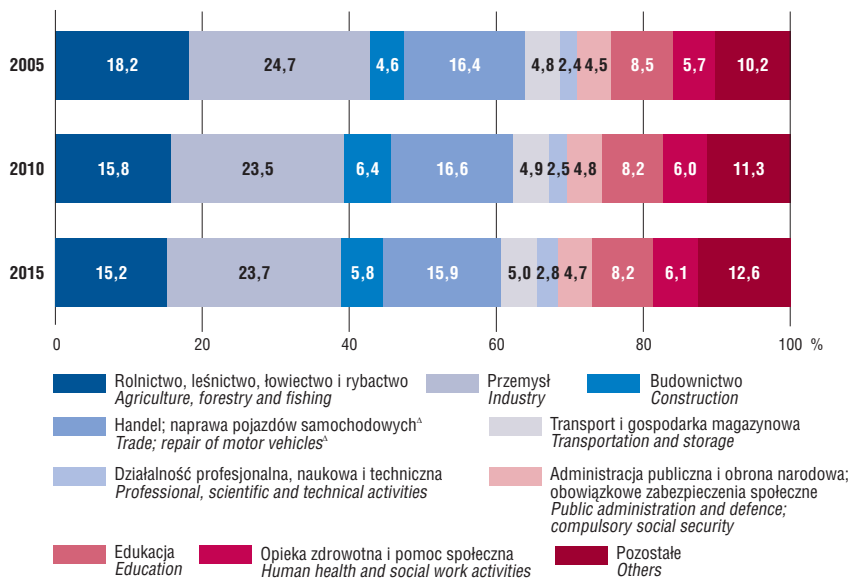
WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which women</i>
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	188021	103872	139401	75696	127111	70078	107255	60367
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej <i>and less</i>	43878	23651	31183	17282	22156	12471	16977	9964
25–34	54446	32322	40686	24218	35099	21751	29324	18809
35–44	39489	22943	27560	15617	27784	16277	23629	14208
45–54	42065	22246	27934	14670	24014	12789	20346	10979
55 lat i więcej <i>and more</i>	8143	2710	12038	3909	18058	6790	16979	6407

STRUKTURA PRACUJĄCYCH^a WEDŁUG SEKCJI

Stan w dniu 31 XII

STRUCTURE OF EMPLOYED PERSONS^a BY SECTIONS

As of 31 XII

^a Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; z pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie — dane szacunkowe.

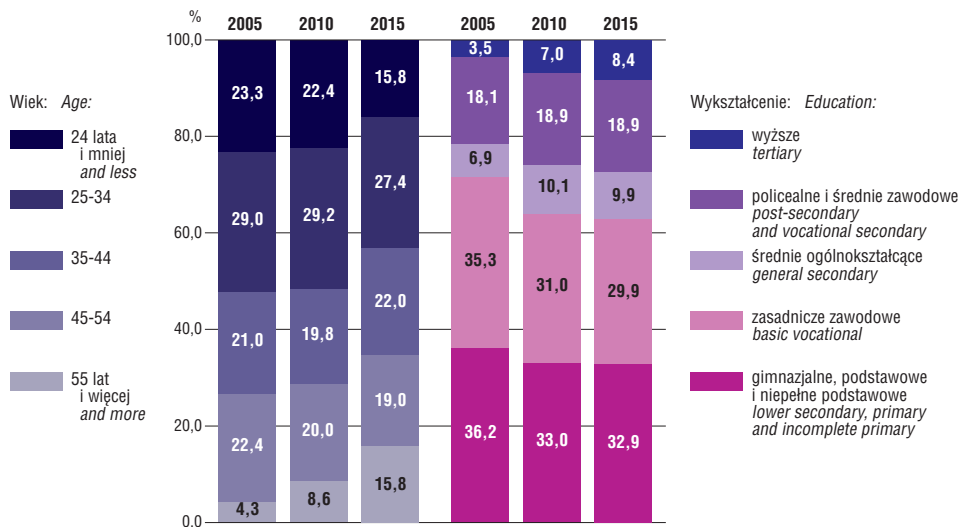
^a By actual workplace and kind of activity; with the employed persons on private farms in agriculture — estimated data.

STRUKTURA BEZROBOTNYCH ZAREJESTROWANYCH WEDŁUG WIEKU I POZIOMU WYKSZTAŁCENIA

Stan w dniu 31 XII

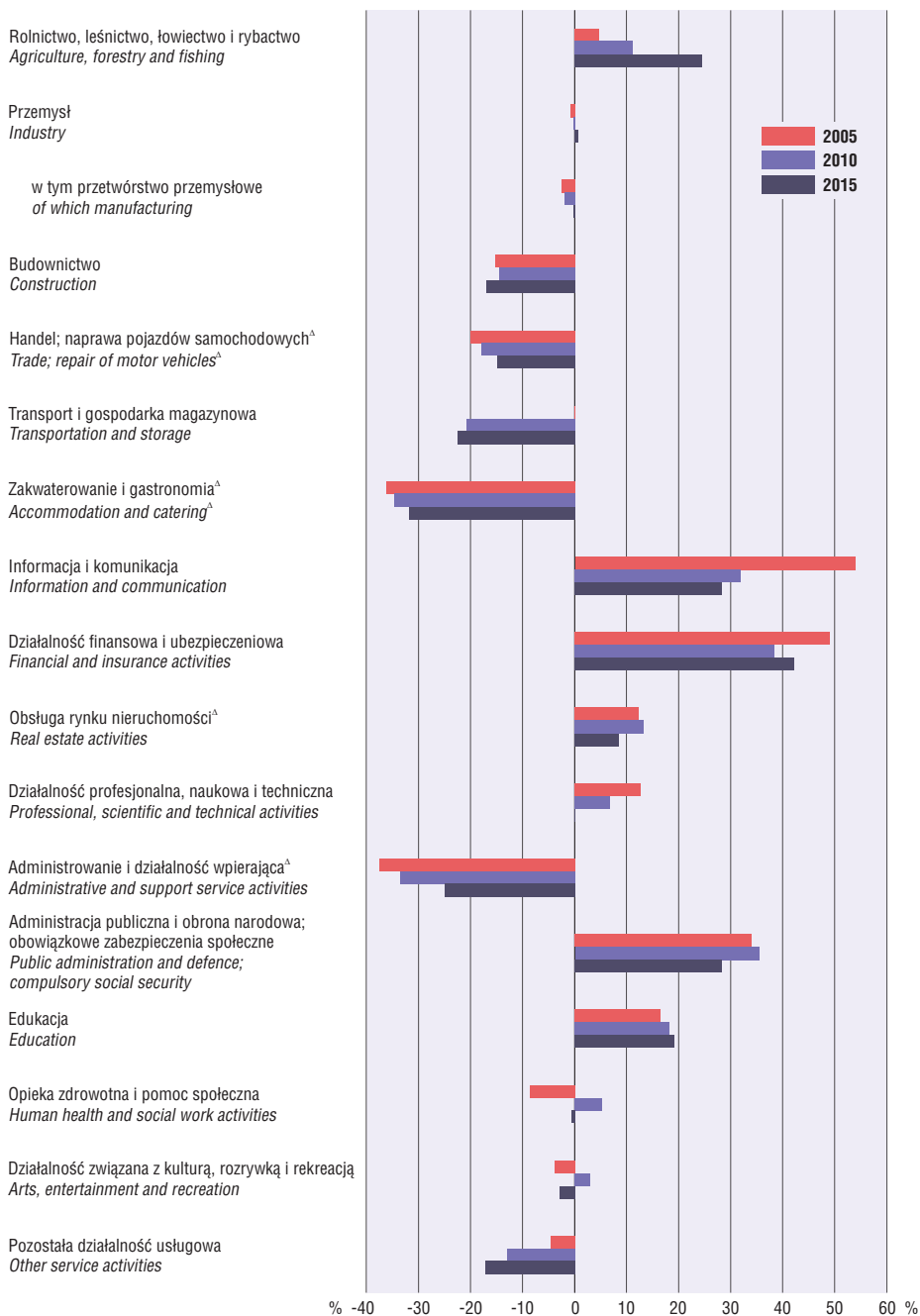
STRUCTURE OF REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL

As of 31 XII

ODCHYLENIA WZGLĘDNE PRZECIĘTNYCH WYNAGRODZEŃ W WYBRANYCH SEKCJACH OD PRZECIĘTNEGO WYNAGRODZENIA W WOJEWÓDZTWIE^a

RELATIVE DEVIATIONS OF AVERAGE WAGES AND SALARIES IN SELECTED SECTIONS FROM THE AVERAGE WAGES AND SALARIES IN THE VOIVODSHIP^a

^a Dotyczy miesięcznych wynagrodzeń brutto.

^a Concern monthly gross wages and salaries.

TABL. 13 (85). BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005		2010		2014		2015	
	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe Tertiary	6629	4321	9743	6618	10390	7210	8968	6249
Policealne oraz średnie zawodowe Post-secondary and vocational secondary	34033	22592	26324	17109	24473	16152	20323	13729
Średnie ogólnokształcące General secondary	13024	9438	14061	9672	12341	8527	10580	7486
Zasadnicze zawodowe Basic vocational	66449	33236	43270	20506	38653	18628	32102	15815
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe Lower secondary, primary and incomplete primary	67886	34285	46003	21791	41254	19561	35282	17088
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{ab} BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{ab}								
3 miesiące i mniej months and less	40585	16967	48535	23217	36036	16863	32011	14873
3–6	23476	12031	24065	12880	17750	9591	15828	8766
6–12	28436	14555	24904	13579	19625	10471	16648	9174
12–24	29378	15714	23356	13384	22365	12846	16120	9920
Powyżej 24 miesięcy More than 24 months	66146	44605	18541	12636	31335	20307	26648	17634
WEDŁUG STAŻU PRACY ^b BY WORK SENIORITY ^b								
Bez stażu pracy No work seniority	38516	24510	24830	16083	20065	13089	15648	10610
Ze stażem pracy: With work seniority:								
1 rok i mniej and less	25799	16279	20341	12676	20235	12817	18281	11750
1–5	42076	22305	34274	19039	30366	17335	25750	15228
5–10	28187	15299	20595	10419	19325	10333	16499	9000
10–20	30690	17109	21352	10972	19758	9989	16649	8444
20–30	19763	7913	14026	5487	12524	5083	10364	4162
powyżej 30 lat more than 30 years	2990	457	3983	1020	4838	1432	4064	1173

^a Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^b Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 miesięcy.

U w a g a. Według stanu w dniu 31 XII 2015 r. wśród bezrobotnych było 27631 osób (w tym 12056 kobiet) w wieku 50 lat i więcej. Ź r ó ł o: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a From the date of registering in a labour office. ^b Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6, persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to 6 months were included.

N o t e. As of 31 XII 2015 among the unemployed were 27631 persons (of which 12056 women) aged 50 and more.

S o u r c e: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 14 (86). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU ORAZ OFERTY PRACY^a**

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME AS WELL AS JOB OFFERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
Bezrobotni, którzy:					Unemployed persons who:
Podjęli zatrudnienie przy pracach interwencyjnych	4628	2576	2115	3593	Undertaking employment in intervention works
w tym kobiety	2081	1531	1174	1895	of which women
Podjęli zatrudnienie przy robotach publicznych	10017	8431	4074	5569	Undertaking employment in public works
w tym kobiety	3601	3530	1839	2750	of which women
Rozpoczęli szkolenie lub staż u pracodawcy	18825	34222	28230	25770	Started training or internship with the employer
w tym kobiety	10325	20411	16895	15351	of which women
Rozpoczęli prace społecznie użyteczne	x	5256	3684	4152	Started a social useful works
w tym kobiety	x	3411	2365	2554	of which women
Liczba zgłoszonych ofert pracy	56348	67103	80126	95290	Number of submitted job offers

^a W ciągu roku.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a During the year.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

TABL. 15 (87). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY^a**

EXPENDITURES OF LABOUR FUND^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015		SPECIFICATION
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
O G Ó Ł E M	405,2	653,2	525,0	543,9	100,0	T O T A L
w tym:						of which:
Zasiłki dla bezrobotnych ze składkami	233,9	249,8	218,7	194,7	35,8	Unemployment benefits with contributions
Dofinansowanie podejmowania działalności gospodarczej i refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	24,2	132,6	89,5	111,0	20,4	Funding for starting of economic activity and refunding the costs of equipping of workseat
Roboty publiczne	35,6	53,1	25,9	41,4	7,6	Public works
Prace interwencyjne	12,6	13,6	15,8	19,9	3,7	Intervention works
Stáže ^b	37,1	129,9	120,3	107,2	19,7	Interships ^b

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 127. ^b Łącznie ze składkami na ubezpieczenia społeczne.

Uwaga. W ciągu 2015 r. wydatki na szkolenia wyniosły 15,6 mln zł.

Źródło: dane Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 3 on page 127. ^b Including social security contributions.

Note. During 2015 expenditures for trainings amounted 15,6 mln zł.

Source: data of the Ministry of Family, Labour and Social Policy.

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wypadkach In accidents			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy Of total number – accidents resulting in an inability to work		
		śmier- telnych fatal	ciężkich serious	łżejszych lighter	1–3 dni days	4–20	21 dni i więcej days and more
OGÓŁEM TOTAL							
OGÓŁEM 2005	4191	24	52	4115	25	1350	2542
TOTAL 2010	5022	29	33	4960	43	1596	3009
..... 2014	4896	16	27	4853	78	1707	2566
..... 2015	5091	21	22	5048	97	1960	2800
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	86	3	–	83	–	23	58
Przemysł <i>Industry</i>	2243	4	13	2226	24	850	1320
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>	9	–	–	9	–	2	6
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>	2072	4	11	2057	24	792	1211
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ <i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>	21	–	–	21	–	5	16
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>	141	–	2	139	–	51	87
Budownictwo <i>Construction</i>	307	6	2	299	4	84	211
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	767	1	3	763	13	338	356

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>		
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżejszych <i>lighter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>
O G Ó Ł E M (dok.) T O T A L (cont.)							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	284	3	1	280	2	93	181
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	48	–	–	48	–	19	27
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	15	1	–	14	–	7	6
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	46	–	–	46	–	25	17
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	30	–	–	30	–	14	15
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	32	–	1	31	–	17	15
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	141	3	–	138	1	73	62
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	254	–	1	253	7	92	140
Edukacja <i>Education</i>	267	–	–	267	7	123	131
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	500	–	–	500	38	176	219
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	39	–	–	39	1	13	23
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	32	–	1	31	–	13	19

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (cd.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>			
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżejszych <i>lighter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>	
NA 1000 PRACUJĄCYCH (wskaźnik wypadkowości) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (accident rate)</i>								
OGÓŁEM	2005	7,84	0,04	0,10	7,70	0,05	2,52	4,75
TOTAL	2010	9,03	0,05	0,06	8,92	0,08	2,87	5,41
	2014	8,35	0,03	0,05	8,27	0,13	2,91	4,38
	2015	8,47	0,03	0,04	8,40	0,16	3,26	4,66
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10,79	0,38	x	10,41	x	2,89	7,28	
<i>Agriculture, forestry and fishing</i>								
Przemysł	13,70	0,02	0,08	13,60	0,15	5,19	8,06	
<i>Industry</i>								
górnictwo i wydobywanie	9,55	x	x	9,55	x	2,12	6,37	
<i>mining and quarrying</i>								
przetwórstwo przemysłowe	13,86	0,03	0,07	13,76	0,16	5,30	8,10	
<i>manufacturing</i>								
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	4,32	x	x	4,32	x	1,03	3,29	
<i>electricity, gas, steam and air con- ditioning supply</i>								
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekulty- wacja ^Δ	16,91	x	0,24	16,67	x	6,12	10,43	
<i>water supply; sewerage, waste management and remediation ac- tivities</i>								
Budownictwo	7,52	0,15	0,05	7,32	0,10	2,06	5,17	
<i>Construction</i>								
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	6,88	0,01	0,03	6,84	0,12	3,03	3,20	
<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>								

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 16 (88). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (dok.)***PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem – powodujących niezdolność do pracy <i>Of total number – accidents resulting in an inability to work</i>		
		śmier- telnych <i>fatal</i>	ciężkich <i>serious</i>	lżejszych <i>lighter</i>	1–3 dni <i>days</i>	4–20	21 dni i więcej <i>days and more</i>
NA 1000 PRACUJĄCYCH (dok.) <i>PER 1000 EMPLOYED PERSONS (cont.)</i>							
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	8,10	0,09	0,03	7,98	0,06	2,65	5,16
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ <i>Accommodation and catering^Δ</i>	4,75	x	x	4,75	x	1,88	2,67
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	1,56	0,10	x	1,46	x	0,73	0,62
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa <i>Financial and insurance activities</i>	3,06	x	x	3,06	x	1,66	1,13
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ <i>Real estate activities</i>	2,41	x	x	2,41	x	1,12	1,20
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>	1,60	x	0,05	1,55	x	0,85	0,75
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	6,29	0,13	x	6,16	0,04	3,26	2,77
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabez- pieczenia społeczne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	7,65	x	0,03	7,62	0,21	2,77	4,22
Edukacja <i>Education</i>	4,63	x	x	4,63	0,12	2,13	2,27
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	11,60	x	x	11,60	0,88	4,08	5,08
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją <i>Arts, entertainment and recreation</i>	6,26	x	x	6,26	0,16	2,09	3,69
Pozostała działalność usługowa <i>Other service activities</i>	2,55	x	0,08	2,47	x	1,04	1,51

^a Zgłoszone w danym roku.^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). **WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)

CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agriculture, forestry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budownictwo <i>construction</i>	handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	transport i gospo- darka maga- zynowa <i>transportation and storage</i>	opieka zdrowo- tna i pomoc społeczna <i>human health and social work activities</i>
			razem <i>total</i>	w tym przetwórstwo przemys- łowe <i>of which manufacturing</i>				

WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ
CONTACT MODE OF INJURY

OGÓŁEM	2005	4191	89	2054	1952	306	420	239	305
TOTAL	2010	5022	108	2143	1935	540	733	254	386
	2014	4896	82	2104	1926	362	757	255	520
	2015	5091	86	2243	2072	307	767	284	500
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami che- micznymi		178	4	106	102	12	14	6	10
<i>Contact with electrical voltage, tem- perature, hazardous substances and chemicals</i>									
w tym z preparatami chemicznymi <i>of which chemicals</i>		50	–	32	30	6	1	4	1
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>		12	–	3	3	3	–	1	–
Zderzenie z lub uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt		1197	19	401	365	66	189	98	152
<i>a stationary object</i>									
obiekt w ruchu		1071	17	534	505	82	178	64	50
<i>object in motion</i>									
w tym przez: <i>of which by:</i>									
spadający obiekt		472	6	252	240	36	85	17	23
<i>falling object</i>									
poruszający się lub transporto- wany obiekt		197	3	91	89	9	36	13	10
<i>moving or transported object</i>									
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym		1065	14	538	507	54	196	21	128
<i>Contact with sharp, pointed, rough, coarse material agent</i>									
w tym kontakt z przedmiotem ostrym <i>of which contact with sharp mater- ial agent</i>		685	7	325	316	29	164	11	79
Uwięzienie, zmiżdżenie		415	9	262	244	29	66	19	7
<i>Trapped, crushed</i>									
Obciążenie psychiczne lub fizyczne <i>Physical or mental stress</i>		551	6	210	181	31	84	39	64
w tym obciążenie układu mięśniowo- szkieletowego		491	4	193	168	24	81	34	55
<i>of which physical stress on the muscular-skeletal system</i>									

^a Zgłoszone w danym roku.

^a Registered in a given year.

TABL. 17 (89). WYDARZENIA I PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (dok.)CONTACT-MODE OF INJURY AND CAUSES OF ACCIDENTS AT WORK^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>agricul- ture, for- estry and fishing</i>	przemysł <i>industry</i>		budow- nictwo <i>construc- tion</i>	handel; naprawa pojazdów samo- chodo- wych ^Δ <i>trade; repair of motor ve- hicles^Δ</i>	transport i gospo- darka maga- zynowa <i>trans- portation and stor- age</i>	opieka zdrowo- tna i pomoc spo- teczna <i>human health and social work ac- tivities</i>
			razem <i>total</i>	w tym przetwór- stwo przemys- łowe <i>of which manu- facturing</i>				
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZ (dok.) CONTACT MODE OF INJURY (cont.)								
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Aggression human or animal</i>	118	12	7	1	1	9	12	33
Pozostałe <i>Others</i>	484	5	182	164	29	31	24	56
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
O GÓŁEM 2005	8473	175	4538	4336	649	829	442	510
TOTAL 2010	10333	258	4728	4299	1165	1524	510	610
..... 2014	10128	167	4666	4287	780	1606	580	839
..... 2015	10633	177	5103	4748	670	1581	588	662
Niewłaściwy stan czynnika material- nego <i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>	852	12	419	393	45	139	55	30
Niewłaściwa organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy <i>work</i>	507	12	293	273	46	73	9	31
stanowiska pracy <i>work post</i>	477	1	230	212	30	101	23	19
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym <i>Absence or inappropriate use of ma- terial objects/agents</i>	830	5	450	425	55	154	32	30
Nieużywanie sprzętu ochronnego ... <i>Not using protective equipment</i>	163	6	86	81	11	31	6	2
Niewłaściwe samowolne zachowa- nie się pracownika <i>Inappropriate wilful employee action</i>	747	9	399	382	37	162	30	25
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b <i>Inappropriate mental-physical condi- tion of employee^b</i>	198	6	95	88	13	20	10	7
Nieprawidłowe zachowanie się pra- cownika <i>Incorrect employee action</i>	6382	113	2993	2770	404	846	351	484
Inne <i>Others</i>	477	13	138	124	29	55	72	34

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by i.a.: sudden illness, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (90). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH W ROLNICTWIE^a**

PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2014	2015	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1653	1241	1002	938	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	14	4	5	7	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Events causing injury:</i>
upadek osób	720	591	481	394	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygniecenie przez spadające przedmioty ..	122	56	77	74	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwylenie przez środki transportu w ruchu	65	24	16	27	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwylenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	236	128	95	105	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta	279	243	152	134	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie skrajnych temperatur	21	3	10	7	<i>influence of extreme temperatures</i>
działanie materiałów szkodliwych	3	2	1	1	<i>influence of hazardous materials</i>
inne wydarzenia	207	194	170	196	<i>other events</i>

^a Którym wypłacono jednorazowe odszkodowania.

Źródło: dane Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Who received one-off accident compensations.

Source: data of the Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 19 (91). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard						
			związane connected with				czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi <i>connected with mechanical factors related to particularly dangerous machinery</i>		
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions				
			ogółem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors			razem total
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed									
OGÓŁEM	2005	124,1	100,6	72,2	61,0	35,8	29,0	16,2	10,7
TOTAL	2010	87,1	72,8	56,4	48,0	18,1	16,1	12,6	8,8
	2014	81,6	68,2	54,1	45,4	16,5	14,7	11,0	8,2
	2015	74,3	62,6	51,9	44,1	12,0	10,8	10,4	7,7

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 130.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130.

TABL. 19 (91). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (cd.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie Hazard					
			związane connected with				czynnikami mecha- nicznymi związa- nymi z maszynami szczególnie niebez- piecznymi connected with me- chanical factors relat- ed to particularly dan- gerous machinery	
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions			
	ogółem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jed- ną grupę czynników of which one group of factors
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
sektor publiczny public sector	56,7	47,1	22,2	16,7	26,2	24,0	8,3	6,4
sektor prywatny private sector	77,8	65,7	57,9	49,7	9,1	8,2	10,8	7,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo Agriculture, forestry and fishing	43,6	37,4	18,7	15,7	5,3	4,6	19,6	17,1
Przemysł Industry	116,9	99,1	88,3	76,2	12,9	11,5	15,8	11,4
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	32,1	27,1	32,1	27,1	x	x	x	x
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	117,3	101,0	90,9	79,6	11,3	9,9	15,1	11,6
wytwarzanie i zaopatrzenie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air con- ditioning supply	69,0	69,0	43,0	43,0	20,9	20,9	5,1	5,1
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste management and remediation activities	137,4	85,4	67,0	36,0	37,1	37,1	33,3	12,2

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 130.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130.

TABL. 19 (91). ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>		Zagrożenie Hazard					
			związane <i>connected with</i>				czynnikami mecha- nicznymi związa- nymi z maszynami szczególnie niebez- piecznymi <i>connected with me- chanical factors relat- ed to particularly dan- gerous machinery</i>	
			ze środowiskiem pracy <i>work environment</i>		z uciążliwością pracy <i>strenuous conditions</i>			
	ogółem <i>grand total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jed- ną grupę czynników <i>of which one group of factors</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>								
Budownictwo <i>Construction</i>	71,6	53,0	41,0	26,2	22,4	22,1	8,2	4,6
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	12,1	9,2	6,2	4,5	2,3	2,1	3,6	2,5
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>	43,2	36,1	11,5	10,1	22,1	16,3	9,6	9,6
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>	11,0	11,0	11,0	11,0	x	x	x	x
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	41,8	40,7	5,4	4,3	25,7	25,7	10,7	10,7
Edukacja <i>Education</i>	39,5	39,5	1,1	1,1	37,9	37,9	0,5	0,5
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>	18,9	18,1	12,3	11,5	6,4	6,4	0,1	0,1

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 130.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130.

TABL. 20 (92). ZATRUDNIENI NA STANOWISKACH PRACY, DLA KTÓRYCH DOKONANO OCENY RYZYKA ZAWODOWEGO^a W 2015 R.

PAID EMPLOYEES ON POSITION FOR WHICH EVALUATION OF OCCUPATIONAL RISK WAS DONE^a IN 2015

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przeprowa- dzenie oceny ryzyka za- wodowego <i>Evaluation of occupational risk</i>	Wylimino- wanie lub ograniczenie ryzyka za- wodowego <i>Elimination or limitation of occupa- tional risk</i>	Środki zastosowane do wyeliminowania lub ograniczenia ryzyka zawodowego <i>Appliance of means to elimination or limita- tion of occupational risk</i>		
			techniczne <i>technical</i>	organizacyjne <i>organiza- tional</i>	ochrony in- dywidualnej <i>individuality protection</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>					
OGÓŁEM	298,5	127,9	52,1	55,4	72,7
TOTAL					
sektor publiczny	246,9	95,8	41,5	39,3	63,0
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	309,0	134,4	54,3	58,7	74,6
<i>private sector</i>					
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>	379,7	304,5	124,4	136,9	250,2
Przemysł	329,1	152,3	51,8	67,7	93,9
<i>Industry</i>					
górnictwo i wydobywanie	551,6	460,2	433,2	451,8	204,7
<i>mining and quarrying</i>					
przetwórstwo przemysłowe	322,9	146,4	48,4	65,4	90,8
<i>manufacturing</i>					
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ	400,2	223,7	109,8	109,4	104,3
<i>electricity, gas, steam and air condition- ing supply^Δ</i>					
dostawa wody; gospodarowanie ścieka- mi i odpadami; rekultywacja ^Δ	387,0	197,5	55,9	59,5	133,6
<i>water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities^Δ</i>					
Budownictwo	367,6	166,4	42,0	58,5	116,8
<i>Construction</i>					
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>	244,7	97,3	67,2	28,3	23,5
Transport i gospodarka magazynowa	260,1	74,0	49,0	44,2	34,4
<i>Transportation and storage</i>					
Informacja i komunikacja	285,4	133,7	62,1	103,1	62,1
<i>Information and communication</i>					
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	48,0	25,8	11,1	11,1	25,8
<i>Professional, scientific and technical activities</i>					
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>	368,7	301,2	9,6	154,3	171,5
Edukacja	73,7	1,9	x	1,9	x
<i>Education</i>					
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	229,3	75,5	39,8	48,3	45,8
<i>Human health and social work activities</i>					
Pozostała działalność usługowa	931,2	11,2	8,2	2,4	0,6
<i>Other service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 130.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130.

TABL. 21 (93). **CHOROBY ZAWODOWE**
OCCUPATIONAL DISEASES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba przypadków Number of cases		SPECIFICATION
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>	na 100 tys. zatrudnionych <i>per 100 thous. paid employees</i>	
O G Ó Ł E M	2005	103	TOTAL
	2010	151	
	2014	103	
	2015	82	17,6
Pylice płuc	2	0,4	<i>Pneumoconioses</i>
Astma oskrzelowa	1	0,2	<i>Bronchial asthma</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	20	4,3	<i>Chronic voice disorders due to excessive vocal effort</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	0,4	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	2	0,4	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	3	0,6	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	7	1,5	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem	12	2,6	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear or sensorineural type</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	1	0,2	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	32	6,9	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (94). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH^a**

Stan w dniu 15 XII

PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a

As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutrition</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pay</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach ^b <i>Entitlements arising from work in particular conditions^b</i>
OGÓŁEM	2005	18050	66014	11346	22939	1159	2752	23031
TOTAL	2010	14025	48011	3258	11022	1346	1814	212
	2014	13291	37282	1766	6384	646	445	694
	2015	12502	35009	1017	5778	350	280	127
sektor publiczny <i>public sector</i>		2846	5833	417	2750	41	104	53
sektor prywatny <i>private sector</i>		9656	29176	600	3028	309	176	74
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo <i>Agriculture, forestry and fishing</i>		726	717	47	103	7	10	–
Przemysł <i>Industry</i>		7744	24911	914	4452	270	180	72
górnictwo i wydobywanie <i>mining and quarrying</i>		139	22	–	252	–	–	9
przetwórstwo przemysłowe <i>manufacturing</i>		5951	21688	658	2544	265	174	49
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^b <i>electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>		470	787	–	270	3	3	6
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ <i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>		1184	2414	256	1386	2	3	8
Budownictwo <i>Construction</i>		1944	3632	5	143	2	2	9
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ <i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>		696	2394	51	39	3	15	11
Transport i gospodarka magazynowa <i>Transportation and storage</i>		1176	1117	–	1031	2	7	17
Informacja i komunikacja <i>Information and communication</i>		–	67	–	–	1	1	1
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna <i>Professional, scientific and technical activities</i>		–	–	–	10	–	–	–
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ <i>Administrative and support service activities</i>		24	288	–	–	–	–	1
Edukacja <i>Education</i>		19	686	–	–	4	–	–
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna <i>Human health and social work activities</i>		173	1197	–	–	61	65	16

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 130. ^b Lub w szczególnym charakterze.

^a *Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130. b Or particular character.*

TABL. 23 (95). ŚWIADCZENIA Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a
 OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba świadczeń Number of benefits		Średni koszt świadczeń w zł na 1 świadczenie Average cost of benefits in zł per 1 benefit	
	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional accidents compensations	ogółem total	w tym z tytułu wypadków przy pracy of which occupa- tional accidents compensations
OGÓŁEM 2005	1023	991	2387,4	2274,0
TOTAL 2010	1145	1093	2728,6	2619,6
..... 2014	1302	1283	3541,3	3455,5
..... 2015	1295	1285	3799,8	3708,0
sektor publiczny public sector	293	286	3513,3	3271,7
sektor prywatny private sector	1002	999	3883,5	3832,9
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i ry- bactwo Agriculture, forestry and fishing	33	31	4803,0	4380,6
Przemysł Industry	676	673	3820,6	3745,2
górnictwo i wydobywanie mining and quarrying	6	6	3533,3	3533,3
przetwórstwo przemysłowe manufacturing	607	604	3915,0	3831,5
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę ^Δ electricity, gas, steam and air conditioning supply	6	6	6883,3	6883,3
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ water supply; sewerage, waste man- agement and remediation activities	57	57	2522,8	2522,8
Budownictwo Construction	102	102	4707,8	4707,8
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ Trade; repair of motor vehicles ^Δ	210	210	3738,6	3738,6
Transport i gospodarka magazynowa Transportation and storage	70	70	4235,7	4235,7
Informacja i komunikacja Information and communication	1	1	1500,0	1500,0
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ Administrative and support service activities	1	1	3800,0	3800,0
Edukacja Education	13	13	4115,4	4115,4
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna Human health and social work activities	189	184	2957,1	2651,6

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i dotyczą wybranych rodzajów działalności; patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str.130.

^a Data concern entities employing more than 9 persons and related to selected kind of activities; see general notes, item 8 on page 130.